

«Η γλώσσα μου... ο κόσμος μου»
2^{οι} Μαθητικοί Αγώνες Νέας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίων
Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας

Γ΄ ΦΑΣΗ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ, 13 ΜΑΪΟΥ 2018

ΣΧΟΛΕΙΟ	
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ	1) _____ 2) _____ 3) _____ 4) _____ 5) _____

1ος ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΗΣ:	Αριθμητικώς _____ Ολογράφως _____
ΥΠΟΓΡΑΦΗ:	

2ος ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΗΣ	Αριθμητικώς _____ Ολογράφως _____
ΥΠΟΓΡΑΦΗ:	

A. Διαβάζουμε προσεκτικά το κείμενο που ακολουθεί. Συνεργαζόμαστε με την ομάδα μας και στη συνέχεια συμπληρώνουμε **ορθογραφημένα στο κάθε κενό**, τη λέξη που μας υπαγορεύουν.

(Μονάδες 6Χ0,5=3)

Η σημασία της Παγκόσμιας Ημέρας Μητρικής Γλώσσας

Ο εορτασμός της Ημέρας Μητρικής Γλώσσας έχει διπλό νόημα. Από τη μια, υπογραμμίζει τον σεβασμό που οφείλουμε στη μητρική μας γλώσσα και προβάλλει τις θυσίες και τους αγώνες που έχουν γίνει σε πολλά μέρη του κόσμου για να διαφυλάξουν οι άνθρωποι το δικαίωμά τους να μαθαίνουν, να μιλούν, να μελετούν και να διδάσκουν τη μητρική τους γλώσσα. Από την άλλη, μας υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα να μιλά, να **(1) προωθεί** και να προστατεύει κανείς τη μητρική του γλώσσα είναι δοσμένο όμοια σε εμάς και στους άλλους.

Η προάσπιση της μητρικής μας γλώσσας είναι, λοιπόν, αδιαχώριστη από τον σεβασμό των μητρικών γλωσσών των συνανθρώπων μας. Η ανάπτυξη της πολύγλωσσης εκπαίδευσης και της πολύγλωσσης ικανότητας είναι τα όπλα που σήμερα διαθέτουμε για να αγωνιστούμε ενάντια στη γλωσσική **(2) συρρίκνωση** που είχε ως αποτέλεσμα να χαθούν εκατοντάδες γλώσσες τα τελευταία 500 χρόνια και που, ακόμη, ενδέχεται να οδηγήσει σε θάνατο τις μισές από τις περίπου 7000 ανθρώπινες γλώσσες που έχουν απομείνει. Υπολογίζεται ότι το 96% των ανθρώπινων γλωσσών μιλιούνται από μόλις 3% του συνολικού πληθυσμού της γης.

Σύμφωνα με τη Διάσκεψη της UNESCO του 2003 για τις απειλούμενες γλώσσες, η μετάδοση μιας γλώσσας ως μητρικής από τους γονείς στα παιδιά είναι εξαιρετικά σημαντική για την **(3) επιβίωσή** της, επειδή δημιουργεί νέους ομιλητές συμβάλλοντας, έτσι, ουσιαστικά στη **διατήρηση** και τη **(4) διαίωσή** της. Ιδιαίτερα σήμερα που ορισμένες γλώσσες επιβάλλονται ευρέως λόγω της παγκοσμιοποίησης και της **διεύρυνσης** των οδών επικοινωνίας, όπως η αγγλική και σε λιγότερο βαθμό η ισπανική, η γαλλική κ.ά., είναι σημαντικό να **(5) συνειδητοποιήσει** κανείς ότι η διατήρηση των μικρότερων μητρικών γλωσσών και του δικαιώματος του καθενός και της καθεμιάς να μορφώνεται, να εκφράζεται ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς και να δημιουργεί στη μητρική του γλώσσα, είναι δήλωση παρουσίας.

Η έμφαση, συνεπώς, που έχει δοθεί τα τελευταία χρόνια στη διατήρηση της γλωσσικής ποικιλότητας είναι αποτέλεσμα της αλλαγής στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την **πολυγλωσσία** και τον σημαντικό ρόλο των γλωσσών στην ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινωνιών. Γιατί ο σεβασμός της γλωσσικής ποικιλότητας όχι μόνο ευνοεί τη διατήρηση της πολιτιστικής πολυμορφίας και την ανάπτυξη ενός υγιούς διαλόγου και συνεργασίας ανάμεσα στις κοινωνίες, αφού η γλώσσα είναι ο κύριος φορέας των πολιτιστικών αξιών μιας κοινωνίας, αλλά ακόμη συμβάλλει θετικά στην οικονομική, τεχνολογική και επιστημονική ανάπτυξη του καθενός, αφού η δυνατότητα να εκφράζεται στη μητρική του γλώσσα τού επιτρέπει να αναπτύξει περίπλοκη σκέψη και νοήματα.

Ο εορτασμός της μητρικής γλώσσας προβάλλει, λοιπόν, στη **(6) διττή** αυτή νοηματοδότηση –διατήρηση και σεβασμός– ως μια ευκαιρία να θυμηθούμε, να μιλήσουμε και να ονειρευτούμε, ή αλλιώς να μιλήσουμε για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον των μητρικών γλωσσών. Γλωσσολογική Εταιρεία Κύπρου.

Β. Για καθεμία από τις παρακάτω φράσεις ή προτάσεις **μία (1)** είναι η επιλογή που τη συμπληρώνει, ώστε να είναι σωστή. Συνεργαζόμαστε με την ομάδα μας και την **κυκλώνουμε**.

Μονάδες (5X1=5)

1. Η πολύγλωσση εκπαίδευση

- α.** αποτρέπει οριστικά τον κίνδυνο θανάτου των γλωσσών που έχουν απομείνει.
- β.** περιόρισε αισθητά κατά το παρελθόν τη γλωσσική συρρίκνωση που είχε ως αποτέλεσμα να χαθούν εκατοντάδες γλώσσες τα τελευταία 500 χρόνια.
- γ.** ενισχύει κυρίως τις γλώσσες που επιβάλλονται ευρέως λόγω της παγκοσμιοποίησης.
- δ.** μπορεί να βοηθήσει σήμερα στην επιβίωση γλωσσών που κινδυνεύουν. Σ

2. Η παγκοσμιοποίηση και η διεύρυνση των οδών επικοινωνίας:

- α.** ευνοούν τις προϋποθέσεις για τη διατήρηση των μικρότερων μητρικών γλωσσών .
- β.** ενισχύουν την επιβολή των «ισχυρών» γλωσσών. Σ
- γ.** ευνοούν τη διατήρηση της γλωσσικής ποικιλότητας, της πολυγλωσσίας και της πολιτιστικής πολυμορφίας.
- δ.** δεν επηρεάζουν με κανένα τρόπο τη διατήρηση ή συρρίκνωση των γλωσσών.

3. Η μητρική γλώσσα:

- α.** είναι η γλώσσα με την οποία μορφωνόμαστε, εκφραζόμαστε, δημιουργούμε.
- β.** είναι η γλώσσα που διδάσκονται όλα τα παιδιά στο σχολείο.
- γ.** είναι η πρώτη γλώσσα που μαθαίνει ο άνθρωπος, ιδίως από τους γονείς του. Σ
- δ.** εορτάζεται επειδή οι μητρικές γλώσσες κινδυνεύουν.

4. Το κείμενο με τίτλο: Η σημασία της Παγκόσμιας Ημέρας Μητρικής Γλώσσας

- α.** παρουσιάστηκε από γλωσσολόγο της Γλωσσολογικής Εταιρείας Κύπρου σε μαθητές Γυμνασίου κατά τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Μητρικής γλώσσας.
- β.** παρουσιάστηκε σε συζήτηση κοινού ενδιαφέροντος ανάμεσα σε ισότιμους συνομιλητές. Σ
- γ.** έχει δημοσιευθεί σε βιβλίο με τίτλο: «Ελληνική, γλώσσα του παρελθόντος, γλώσσα του μέλλοντος».
- δ.** έχει δημοσιευθεί σε βιβλίο με τίτλο: «Παγκόσμια Ημέρα Μητρικής Γλώσσας».

5. Υπολογίζεται ότι:

- α.** λόγω της γλωσσικής συρρίκνωσης θα οδηγηθούν σε θάνατο 7000 γλώσσες τις επόμενες δεκαετίες.
- β.** τα τελευταία 500 χρόνια χάθηκαν 7000 γλώσσες.
- γ.** 3% των γλωσσών που υπάρχουν στον κόσμο μιλιέται από το 96% του συνολικού πληθυσμού της γης.
- δ.** το συντριπτικό ποσοστό του πληθυσμού της γης αξιοποιεί ελάχιστο ποσοστό ομιλούμενων γλωσσών. Σ

Γ. α) Αντικαθιστούμε τις παρακάτω λέξεις που είναι υπογραμμισμένες στο κείμενο με άλλες **συνώνυμες**, σύμφωνα με το νόημα του κειμένου.

υπογραμμίζει	
εξαιρετικά	
περίπλοκη	

Γ. β) Αντικαθιστούμε τις παρακάτω λέξεις που είναι πλάγιασμένες στο κείμενο με άλλες **αντώνυμες**, που να αλλάζουν το νόημα του κειμένου. **(Μονάδες 6X0,5=3)**

διατήρηση	
διεύρυνση	
πολυγλωσσία	

Δ. Το κείμενο που ακολουθεί έχει κάποια σημεία στίξης. Λείπουν όμως και **άλλα (4) (τέσσερα) σημεία στίξης**, που είναι απαραίτητα. Συνεργαζόμαστε με την ομάδα μας και τα προσθέτουμε, διαβάζοντας προσεκτικά. **(Μονάδες 4 x 0,5 = 2)**

Τι είναι γλώσσα;

Η γλωσσολογία είναι η επιστημονική μελέτη της γλώσσας. Εκ πρώτης όψης, ο ορισμός αυτός, τον οποίο βρίσκουμε στα περισσότερα εγχειρίδια και τις γενικές θεωρήσεις του θέματος, είναι αρκετά σαφής. Το βασικό όμως ερώτημα είναι το εξής(;) («) Τι είναι γλώσσα(;) (») και είναι παρεμφερές (-) ορισμένοι θα έλεγαν εξίσου γενικό(-) με το ερώτημα του τι είναι ζωή.

Lyons, J. (1995). Τι είναι γλώσσα. Από το *Εισαγωγή στη Γλωσσολογία* (19-26). Αθήνα: Πατάκης. (Διασκευή)

Ε. Με τη βοήθεια της ομάδας μας αποδίδουμε τις ακόλουθες φράσεις με μία σύνθετη λέξη. Οι λέξεις αυτές έχουν μία άμεση ή έμμεση σχέση με το κείμενο. **(Μονάδες 4X0,5 = 2)**

1. Δίνω νόημα σε (= νοηματοδοτώ)

2. Αυτός που γνωρίζει καλά αρκετές ξένες γλώσσες (= γλωσσομαθής, πολύγλωσσος)

3. Σύστημα κοινωνικής οργάνωσης στο οποίο υπολογίζεται μόνο η μητρική συγγένεια και συνήθως η μητέρα κατέχει την κυρίαρχη θέση στην κοινωνία και στην οικογένεια. (= μητριαρχία)

4. Αντιλαμβάνομαι κάτι σε όλο του το βάθος και την έκταση (=συνειδητοποιώ)